

תקונא תמנא ושתיין

בראשית פרא אלהי"ם, מאי אלהי"ם, להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עין החיים (בראשית ג כד), מטה האלהי"ם ודאי, ודא מטטרו"ן, והא אוקימנא ליה דאתהפך מדינא לרחמי, וביה אשתנינו (נ"א אשתכחו) כל דיוקנין דלא דמו דא לדא, פד אתהפך מימנא לשמאלא אחזי פרצופא דשור, וכד אתהפך משמאלא לימנא אחזי פרצופא דאריה, וכד אתהפך מתרוייהו למערב אחזיר אנפוי ואתהפך לנשר (נ"א לאדם), וכד אתהפך מתרוייהו למזרח דאיהו באמצעייתא אתהפך לאדם (נ"א לנשר), מלמטה לנשר, לית דיוקנא בעלמא דלא אשתמודע ביה.

תריין עשר מזלות אתחזיין ביה, וכל דיוקנין דמלאכיא ודיוקנין דנשמתין ודיוקנין דכל מה דאתברי בשמיא ובארעא, (לאו איהו דיוקנא דאדם שלים בכל תקונין, אלא אם הוא) (נ"א כלא תוה) כליל בשמיא וארעא ושמשא וסיהרא וככביא ומזליא וכרסא ומלאכיא וגן עדן וגיהנם, מסטרא דתרוייהו אתיהיב יצר הטוב ויצר הרע, גן עדן מצא אשה מצא טוב (משלי יח כב), גיהנם ומוצא אני מר ממות את האשה (קהלת ז כו), ותרוייהו בלבא, לב חכם לימינו, ולב פסיל לשמאלו (שם י ב). (דף צט ע"א).

תקונא שתיין ותשעה

בראשית ב' תריין חכמה ותבונה (ובינה), תליתאה יראת יהו"ה ראשית דעת (משלי א ז). ובהאי דעת אתמר (בראשית ד א) והאדם ידע את חוה אשתו, דלית זנוג אלא בדעת דאיהו עמודא דאמצעייתא. יחודא דאבא ואימא. הכי איהו לתתא צדיק יחודא דעמודא דאמצעייתא ושכינתא דלתתא, וגוף וברית עליהו אתמר (שמואל א ב ג) כי אל דעות יהו"ה וגומר, ותרוייהו עדות, דלית עדות פחות מתריין.

והאי בן איהו יחוד דאבא ואימא, איהו עמוד סביל כלא, פגוונא דשמיא וארעא דאתמר בהון דעלמא על חד סמכא קיימא, פמה דאת אמר (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, הכי אבא ואימא סמכין על עמודא דאמצעייתא, ואיהו יחוד בין אם ובת פגוונא דא יהו"ה, וביה אתעבדו ה"ה אחר אחר י"ג הכא וי"ג הכא, ואיהו ו' יחוד דתרי אחיות, פגוונא דא וייצר יהו"ה, דא רזא דא' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעייתא.

יחודא דתרוייהו בלה וחמותה, (ה' מן אלהים ו') (נ"א ה"י מן אלהים ו' מלא), פללא דתרוייהו
ה"ה אמא וברתא, ו' בין תרוייהו, לעילא לית ערוה, ובאתר דא אמר לא תדמה
ליוצריה, לתתא בר מאתריה אמר (ויקרא יח ו) לא תקרבו לגלות, והא אנקימנא לעיל.
ועוד אנשכחנא רזא עלאה, ערו"ה ע"ר ו"ה, פד ו' בין ער דאיהו רע אתעביד עור, הדא
הוא דכתיב (בראשית ג כא) ויעש יהו"ה אלהים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבישם,
ועלייהו אתמר (ויקרא יט יד) ולפני עור לא תתן מכשול, דהא רע מן ענה, איהו ערוה
דאפריש בין ו"ה דאינון אח ואחות, פד אתלבש אילנא דחיי באילנא דטוב ורע, הדא
הוא דכתיב (בראשית ב ט) ועץ החיים פתוך הגן, ועץ הדעת טוב ורע, בזמנא דאיהי (ס"א
דהאי) ער בין ברא וברתא לא תקרבו לגלות ערוה, לא תקרבו ו' לה' דלא אתגליא רע
בינייהו דאיהו אחר, דעליה אתמר (משלי כה ט) וסוד אחר אל תגל, ערי"ה תעור קשתה
(חבוקק ג ט), ער יה, רע בזמנא דאיהו בין י"ה, ההוא רע לא תקרב י' בה'.

והאי איהו קליפה דערלה, ע"ר מן ערלה ר"ע, אדם ביהאי האב, פמה דאוקמוה מארי
מתניתין אדם הראשון מושג בערלתו הוה, ודא גרים עריין בעלמא, ובגין דא עריה
תעור קשתה, תעור איהו ערות בהפוך אתוון, באן אתר קשתה דאיהו קשת הברית,
דעליה אתמר (בראשית לה טז) ותלד רחל ותקש בלדתה, תק"ש איהו קש"ת, (ורזא דמלה
בעצב תלדי בגים), (שם ג טז) ומתמן אמרה חנה (שמואל א א טו) אנשה קש"ת רוח אנכי.

ודא רזא את קשתי נתתי בענין, ואוקמוהו חבריא מלה דאקיש לי, מוקש פתיב ביה,
דיביה הוה מוקש לאדם קדמאה, פמה דאוקמוהו אדם הראשון מושג בערלתו הוה,
ומה דנטיר ליה איהו בהקש בשותפו עמי, בדיוקנא דיילי, עלה אתמר (שם א כז) ויברא
אלהים את האדם בצלמו, בגין דמאן דנטיר ברית זכה למלכות, הרי איהו בהקש
לי בשותפו עמי, ואם לא נטיר ליה אתחזר ק"ש, קשה ליה קשה לאת ה', ועל האי
קש אתמר (עובדיה א יח) ובית עשו לקש, ואיהו לק"ש בהפוך אתוון שק"ל, ואיהו שקל
לצדיקים דנטירין ברית שקל הקדש, ווי למאן דלא נטיר ליה, וזכאה איהו מאן דנטיר
ליה, ומאן דנטיר ברית האי איהו עד עליה ע' מן שמע ד' מן אחה, ואי לא נטיר ברית
פרח מגיה קוצא מן ד' מן אחה, ואשתאר אחר (עד ער). (כאן חסר).

והאדם ידע וכו' (בראשית ד ד), קם סבא פתח ואמר רבי רבי ועד הכא לא הוה ידע
אדם לאנתתיה, אלא בזמנא דהאב אסתלק שכינתא מאתריה, והכי אוקמוהו מארי
מתניתין, דבזמנא דלית שכינתא באתרה אסור בתשמיש המטה, בגין דעלה אתמר
(שם מז לא) וישתחו ישראל על (דף ע"ב) ראש המטה, ומאן אתר אסתלקת מימינא

וּמְשַׁמְאָלָא דְתַמְן הָוָה, וְדָא הוּא רָזָא דְעֵיבּוּר (ס"א ויעבור) ע"ב רי"ו, חֶסֶד גְּבוּרָה, וְלֹא לְמַגְנָא אוּקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין, הַנּוֹתֵן מִטְתּוֹ בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם הַוְיִין לִיהַ בְּנִים זְכָרִים, וְאִיהוּ גְרִים דְאֶסְתִּלֵּק הֵהִיא מִטְּהָ מִתְּמָן, הֵכִי אֶסְתִּלֵּיק אִיהוּ מִתְּשַׁמִּישׁ הַמִּטְּהָ, וּבִתְרָ דְקִבִּיל עוֹנֵשִׂיהַ אֶתְחַזֵּר מִטְּהָ לְאַתְרָהָא, בְּהַהוּא זְמַנָּא וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהַ אִשְׁתּוּ.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהַ אִשְׁתּוּ, אִית יְדִיעָה לְטַב וְאִית יְדִיעָה לְבִישׁ, כְּגוֹן (שם ג ז) וַיִּדְעוּ פִּי עֲרוּמִים הֵם, וּכְגוֹן וְאֶת עֲרוֹם וְעֶרְוָה (יחזקאל טז ז), עֲרוֹם מְאֹרִיתָא דְבִכְתָב, וְעֶרְוָה מְאֹרִיתָא דְבַעַל פָּה.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע, כְּגוֹן (אסתר ד א) וּמְרִדְכִי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה, הֵכִי אָדָם יָדַע דְּגָרִים אֲפָרְשׁוּתָא בֵּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּבֵין שְׂכִינְתִּיהַ, דְּאָדָם חָאב בְּמַחְשָׁבָה, וְחוּהַ חָאבֵת בְּמַעֲשָׂה, בְּהַהוּא אֶתְרָ דְאֶתְמַר בִּיהַ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה, בְּהַהוּא אֶתְרָ דְאֶתְנַטַּל נְשַׁמְתִּיהַ בְּאַרְחַ אַצִּילוֹת תַּמְן חָאב, וְחוּהַ בְּמַעֲשָׂה דִילִיָה, דְאִיהִי כַח דִּילִיָה כ"ח אֶתְוֹן דְּמַעֲשָׂה בְּרֵאשִׁית, וּכְלָא חֲכַמָּה כ"ח מ"ה.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע, יָדַע חוּבָא דִילִיָה בְּמֵאִי כְּקִין, כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (בראשית ד א) וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קִין, כְּגוֹן דְּעִלִּיָה אֶתְמַר (ישעיה יד כט) כִּי מִשְׁרָשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צַפְעֵ, דְאִיהוּ זוּהַמָּא דְאֶטִּיל נָחַשׁ בְּחוּהַ, וְהוּהַ יָדַע זוּהַמָּא דִילִיָה דְאֶתְפִּשֵׁט עַד קִנִּי חוּתֵן מִשָּׂה, וְכַד חָמָא גְלַגּוּלָא וְתִיּוּבְתָא דִילִיָה תַמְן, אָמַר (בראשית ד א) קִנִּיתִי אִישׁ אֶת יְהו"ה, כְּעַן יָדַעְנָא לִיָה דְקִנִּיתִי לִיָה בְּקִנִּי חוּתֵן מִשָּׂה, וְרוּחְחָנָא לִיָה תַמְן, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר קִנִּיתִי אִישׁ אֶת יְהו"ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא (קהלת ח י) וּבְכֵן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וְכָאֵו וכו'.

אָמַר לִיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, סָבָא סָבָא, וְאֶמְאִי טָרַח קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּחוּן, לְאִיתָאָה לֹון בְּגִלְגּוּלָא, אָמַר לִיָה כְּגוֹן יִקְרָא דְצִדִיקָא לְאֶעְבְּרָא חוּבָא מְבַנְיָהוּ, דְעַד דְּקִין תַּב בְּתִיּוּבְתָא פְּגִימוּ דְאָדָם לֹא אִשְׁתַּלִּים, וּבְגִין דָּא לִיקְרָא דִילִיָה טָרַח קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּקִין, וְהֵכִי בְּכָל רְשִׁיעִיָא דְאִינוּן בְּנֵי צִדִיקָא.

אָמַר לִיָה מְאִי אִיהוּ זוּהַמָּא דְאֶטִּיל נָחַשׁ בְּחוּהַ, אָמַר לִיָה דָּא לִילִיָת טְפָה סְרוּחָה אִיהוּ זוּהַמָּא, וְאִיהִי שְׂאוּר שְׁבַעִיסָה דְאֶתְמַר עָלָה מִי מְעַכַּב שְׂאוּר שְׁבַעִיסָה, וְאִיהוּ אִיבָא דְסַמָּא"ל, דְאֶתְמַר בִּיהַ (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפְּרִי וְתֹאכַל, דָּא מו"ת דְאֶתְמַר עָלָה (משלי ה ה) רַגְלִיָה יוֹרְדוֹת מוֹת, וְאִיהִי טְפָה בִישָׂא זוּהַמָּא דָּאֵל אַחַר, סַם מוֹת זוּהַמָּא וְעֶרְלָה דְאִילָנָא דְמוֹתָא, וּבְגִינָה אוּקְמוּהַ מְאִרִי מִתְנִיתִין אָדָם מוֹשֵׁךְ בְּעֶרְלָתוֹ הוּהַ.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל, פתח ואמר (תהלים קד כט) תוסף רוחם יגועון ואל עפרם ישובון, הכא רמיז גלגולא דצדיקיא, ואחזי ליה קודשא בריה הוא גלגולא דיליה בכל דרא ודרא, איך הוה אזיל מצדיק לצדיק, עד שתי רבוא, עד דמטי להווא דאתמר ביה (בראשית ו ג) בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל, ואוקמוה קדמאי בשגם דא משה, ומיד דחמא דעתידה אורייתא לאתייבא על ידיה, אוסיפת בגיניה פמה קרפנין לקודשא בריה הוא, וכמה צלותין ובעותין, ודא איהו ותוסף ללדת.

ובגין דא אתמר ביה (קהלת א ד) דור הולך ודור בא, ולית דור פחות מששים רבוא, ולעילא דור הולך דא ו', דסליק לשתי רבוא בשית ספירן. (ש) והארץ לעולם עומדת דא שכנינתא, דאיהי עומדת ליה, ואיהי שעטא דקיימא ליה, ובגינה אתמר לית מזל יומא גרים אלא מזל שעטא גרים, ולית לכל בר נש קיימא שעטא, דהא אית בר נש צדיק דלא קיימא ליה שעטא, דלא קיימא שעטא אלא לבעלה, והאי שעטא מינה בני חיי ומזוני לבר נש, ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא, מאי מזלא דילה בעלה, ולבעלה לית מזל, כמה דאוקימנא אין מזל לישראל, ואף על גב דכלא תליא במזלא אפילו ספר תורה שבהיכל, היכל שכנינתא תתאה, ספר תורה צדיק.

ותריסר מזלות אינון ואינון ו"ו (דאשפתח ו) (ג"ל דאשפתחו מאת א' ודא רזא דא"ו, וא' תמן ו' עלאה דאיהו מזלא עלאה דסליק במחשבה) (דף ק ע"א) דאיהו א תמן, ו' דאמצעיתא דאת א, איהו מזלא דכלא, דסליק באת י' עלאה דאיהו ברישא דאת א, וכד סליק במחשבה אתמר ישראל עלה במחשבה, דאיהי י' העל רישא דא, ובגין דא לית מזל לישראל (דהא במחשבה סליק, וכל מזלא איהו ממנא על שעטא מתרין עשר מזלות), דאיהו מזלא דכלא, וכל מזלות מניה תליין דאינון ו' ו', די ממנן על תריסר שעתי, דאינון ה"א ה"א, זפאה איהו מאן דקיימא ליה שעטא.

דאיהו גלגול דכלהו דא י' דאיהו גלגל, ועם ו' אתעביד גלגול, דאיהו ברזא דס"ו מן יסוד. דאתמר ביה (בראשית מו כו) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה נשים ונש, לאתערוותא דעמודא דאמצעיתא נשים, לאתערוותא דצדיק ונש, וכלא אתרמיז בצדיק דביה גלגול, ועוד יסוד תמן יו"ד, דאתגלגל ביה ונח ביה מכל גלגולין דאתגלגל, ובגין דא (שם ב ב) ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, ואות ו' דגלגול ביה סליק צדיק לשתי רבוא, בצדיק אינון שית, ובעמודא דאמצעיתא סליק לשתי, ובכתר עלאה דאיהו א סליק לשתי רבוא, ודא איהו דור הולך ודור בא.

אמר ליה רבי שמעון והא סבא אמר דאיהו גלגול ביסוד איהו, ותמן י' דמתגלגל ביה ושריא עליה ונח ביה מההוא טרחא דגלגולא דטרח בשית יומי, דסלקין לשית באת ו', ולשתין ביי שית זמנין עשר, ולשית אלפין באלה, ולשתין רבוא בכתר עלאה, ודא איהו הזר הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת.

ובכל זמנא דאתי ואזיל שעתא קיימא ליה, הדא הוא דכתיב והארץ לעולם עומדת, דלהאי בת זוגיה קיימא ליה בכל אתר ובכל גלגולא ובכל שעתא, אף על גב דאזיל ואתי בכמה גלגולין, האי איהו צדיק וטוב לו, ולמאן דשעתא דיליה לא קיימא ליה אלא שעתא אחרא דלאו בת זוגיה קיימא ליה, והאי איהו צדיק ורע לו, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין כל מי שדוחק את השעה השעה דוחקתו.

אמר ליה רבי אלעזר, והא ר' פדת צדיק גמור הוה, ואמאי לא נפל בשעתא דיליה דאיהי בת זוגיה בן גילו, אמר ליה ברי אית גלגולא דמחייב ליה דנפיל במזליה דאיהו בן גילו, דאתמר ביה (דברים ח ט) ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם, דאיהי שעתא דמזוני ושעתא דחיי ובני, ואית גלגולא דמחייב ליה דלא נפיל בשעתא דמזוני דאיהי בת גילו, אף על גב דעביד כמה זכוון בעלמא, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא, דגלגולא גרים ליה כאלו במזלא תליא מלתא.

ומה דאמר אי בעית דאחריב לעלמא והדר אבריה ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני, הכי שמענא בודאי דכל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו, דא גופא דבר נש דאתקרי עולם קטן, ובגין כד אתמר אי בעית דאחריב לעלמא, ואייתי ליה בגלגולא אחרא, ואולי דנפלת בשעתא דמזוני.

אדהכי הא סבא דסבין עתיקא דעתיקין קא נחית לגביה, ואמר עולם דכל צדיק דא שכינתא, כד אסתלק מינה עמודא דאמצעייתא ואשתארת תריבה, ובגינה אתמר תבעי דאחריב עלמא, דכל ספירה וספירה אתקריאת גלגל, ועם ו' איהו גלגול, ושית ספירן באתוון סלקין לשתינ רבוא, ודא איהו הזר הולך ודור בא, ולית הזר פחות משתינ רבוא, והארץ לעולם עומדת דא שכינתא.

דאיהי אתקריאת אולי, ועלה אתמר פולי האי ואולי דזכי לשעתא דמזוני, ועלה אתמר על אוכל אולי, דכבר אתחייב קדם דייתי לעלמא דאיהי שכינתא תתאה, והא אתחייב בספירה דאיהי לעילא מינה, עד דאתתקן לההוא אתר דאתנטיל פר

נש נשמתיה, לית ליה תקנה בשכינתא תתאה, דאיהי שעתא דכלהו, ובגין דא שעתא לא קיימא ליה, ואם תליא במזלא עלאה אפילו דיעביד כמה זכוון לאו בזכותא תליא מלתא, דהא מחוייב איהו מלעילא, אמר רבי שמעון מהכא משמע גלגולא דתליא (ד ק ע"ב) בשכינתא דאיהו במיניה, אבל אם אחרת יקח לו (שמות כא ו), אם ההוא ריחא ייתי בגופא אחרא, דהא לאו איהו מיניה, מה פתיב ביה קיימא ליה שעתא תמן ואיהי בת זוגיה, אמר, ודאי קיימא ליה שעתא דאיהי בת זוגיה דאתגלגל עמיה, אם לא קיימא ביה שארה פסותה ועונתה לא יגרע, שארה דא גלגולא קדמאה, שאר בשורו, פסותה פי היא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו (שם כב כו) דא גלגולא תניינא, ועונתה אדם יחודא דיליה דאיהו גלגולא תליתאה.

אמר רבי שמעון סבא סבא פתח מלין יתיר דהא סתימין מלין דילך, אמר ליה ההוא סבא, שארה דא מזונא מסטרא דימינא דמתמן כל מזונא קא אתיא, הדא הוא דכתיב (תהלים קמה טז) פותח את ידיה ומשביע לכל חי רצון.

פסותה מסטרא דשמאלא דאיהו פסות עינים, דמתמן עריין לשמאלא, בגין דסטרא שמאלא תמן פגימו, הדא הוא דכתיב (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה, ובגין דא אתמר ביצחק (בראשית כז א) ויהי בי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות, ותמן צריך פסויא, ומשה ברהוא אתמר ביה (שמות ג ו) ויסתר משה פניו פי ירא מהביט אל האלהים, ובגין דא ציציית ותפילין אינון פסויא דילך, הדא הוא דכתיב פי היא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו, (ובעור התפילין, כסותה לבדה היא שמלתו לעורו), בעור התפילין, פסותה על ארבע פנפות פסותה אשר תכסה בה (דברים כב יב).

ועונתה מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו ישראל שמע ישראל, לתמן יחודא דילך, הדא הוא דכתיב (שמות כא יא) ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין פסח, דהן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט).

אבא דאיהו חכמה באלין תלת נחית בגלגול, והא פתיב באדם וחוה דסלקין במטה שנים וירדו שבע, אמר, ודאי הכי איהו דאינון אדם וחוה, קין ותאומתו, הבל ותריין תאומותיו, וקין בגין דהוה להבל תריין תאומות וליה לא הוה אלא חד, קני להבל, ודא גרים ליה פי שבע יפול צדיק וקם (משלי כד טז), דחב בשכינתא דאיהו בת שבע, ובגין דא נפל בשבע, דאתתא גרים לה מיתה, ודא ירידה דיליה הנחיתת שכינתא תתאה מאתרהא.

וּלְבַתֵּר דְּאַשְׁתְּרֵשׁ בְּהַ (נ"א דַּאשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַאי) אֵילָנָא, וְנַחֲתִית תַּמָּן נְבִיעֵנוּ לְמַעַבְדַּי אִיבָא דְאִיהוּ פְּרִיָּה וְרַבְיָה, דָּא גְרִים אָדָם דְּאַתְבָּרִי בְּדִיּוֹקְנֵיהּ, דְּאַסְתַּלַּק נְבִיעֵנוּ מִשְׁכִּינְתָּא תַּתְּאָה וּמִשְׁבַּע דְּרַגְיִן דִּילָהּ, לְבַתֵּר דְּנַחֲתֵנוּ תַּמָּן, כִּלְאָ סְלִיק לְאַתְרֵיהּ, וְרוּזָא אִיהוּ וְקָם.

וּמֵאִי הָוָה נְבִיעֵנוּ דְאַסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, ו' דְאַסְתַּלַּק עַד אֵין סוּף דְאִיהוּ מִזְלָא עֲלָאָה, דְנַחֲתִית לִיהּ ו' דְאִיהוּ אִבָּא לְאַתְרֵיהּ, וּלְבַתֵּר סְלִיק אִבָּא כָּל פְּרִיָּה לְאַתְרֵיהּ. (נ"א דְנַחֲתִית לִין דְאִיהוּ אִבָּא לְכַרְיָה, וּלְבַתֵּר סְלִיק אִבָּא מִכַּרְיָה לְאַתְרֵיהּ).

(כל זה מיותר) (דאיהו שעתא דקיימא ליה זפאה איהו מאן דקיימא ליה ולא דחיקא ליה שעתא כמה דאוקמוה פל הדוחק את השעה שעה דוחקתו והא רבי פדת דדחיקא ליה שעתא אמר ליה קודשא בריך הוא אי בעית דאחרוב עלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני אמר ליה בוצינא קדישא פולי האי אמאי אמר ליה דא רזא רברבא שמענא דבר נש דאתי בגלגולא ואתחייב למאריה קדם דייתי לעלמא אף על גב דייעבד כמה זכוון לאו בזכותיה תליא מלתא דהא מזליה גרים ליה ומה דאמר אי בעית דאחרוב לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני פודאי הכי שמענא דכל צדיקא וצדיקא אית ליה עולם בפני עצמו ודא גופא דבר נש דאתקרי עולם קטן ובגין דא אמר אי בעית דאחרוביה לעלמא ואייתי ליה בגופא אחרא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני אמר ליה והא פתיב (שמות כא י) אם אחרת יקח לו שארה פסותה ועונתה לא יגרע והן כל אלה יפעל א"ל וכו' ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף (שם). אמר ליה ודאי אתגלי הכא רזא עלאה כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אשתו בגופו דמניא ואשתפח דאיהי חיים דיליה הדא הוא דכתיב (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח), (דף קא ע"א) ואיהי פרנסה דיליה הדא הוא דכתיב (דברים ח ט) ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וכו' ומינה בני חיי ומזוני ע"כ).

וּלְקַבֵּל אֵלִין גְּלַגּוּלִין שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַנֶּשֶׁם וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה, שְׁנוּי מְקוּם פְּגוּזָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, דְאַתְמַר בִּיהּ (ישעיה כו כא) הִנֵּה יְהוָה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, וְכַד נִפְיִק אֲשַׁתְּנִי מְדִינָא לְרַחֲמֵי וּמְרַחֲמֵי לְדִינָא, כְּמַה דְאִיבְרַחְמֵנוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין לֹא כְּשִׂאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בְּעוֹלָם תָּבֵא דְאִיהוּ אֲתְרֵיהּ נִכְתָּב בִּיהו"ה וְנִקְרָא בִּיהו"ה, בְּעוֹלָם תִּזְהַר נִכְתָּב בִּיהו"ה וְנִקְרָא בְּאֲדָנִי, דָּא שְׁנוּי מְקוּם לְבָר מְאַתְרֵיהּ, דְאִיהוּ עֲלָמָא דְאֲתִי לִית בִּיהּ שְׁנוּיָא, הַדָּא הוּא דְכָתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יְהוָה לֹא שָׁנִיתִי, נִכְתָּב בְּשֵׁם יְהוָה וְנִקְרָא

בשם יהו"ה, אתקרי יהו"ה רחמי, לבר מאתריה אשתני ואתקרי אדני ואתקרי דין, ודא רזא עומד מפסא רחמים ויושב על פסא דין.

שנוי השם דא מצפ"ץ, דאיהו בא"ת ב"ש יהו"ה, שנוי מעשה דא שפת, דצריך כל בלאחר יד, כל דאיהו צדיק, אחר יד דאיהו שכינתא, דא שנוי מעשה, ובזמנא דאיהו בלאחר יד לית תמן סגידו, דאתמר ביה כל הפורע פורע בברוך, תעלא בעידיה סגיד ליה, ובזמנא דאיהו בלאחר יד אתעביד זנב, ועם כל דא דאמר תעלא בעידיה סגיד ליה באתריה, אבל חוץ מאתריה חוץ זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים.

דהא צדיק גמור אף על גב דנחית מדרגיה ואתעביד זנב לאריות, עליה אתמר (תהלים לז כה) לא ראיתי צדיק נעזב, מאי זנב דיליה תהיא קוצא דאת ד' מן אה"ד דאיהו י' ועירא שכינתא תתאה, עליה אתמר (משלי כד טז) כי שבע יפול צדיק וקם.

תא חזי גלגול דאת ו' איהו דנפיק בשעתיה, דעליה אתמר מזל שעה גורם, כמה דאוקמוה אין מזל יום גורם אלא מזל שעה גורם, באברהם מה פתיב ביה פד אתיא בגלגולא, (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר אל המקום, ובגין לאקדמא לה יצחק מה פתיב ביה בגלגולא, (שם כד ג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, נפק לגבה לחקלא, בגין דאתמר ביה (ירמיה ט ט) מי יתנני במדבר מלון אורחים, חד אקדים לפשפשא בה בצפרא, ותנינא לפשפשא בה פרמשא, יעקב מה פתיב ביה (בראשית כה יא) ויפגע במקום, פגע בה, זפאה איהו מאן הפגע פגון יעקב, דעליה אתמר (שם) ויילן שם, ודהוא לינה הוא לונה, מיד דאערע בה (שם לב ב) ויפגעו בו מלאכי אלהים, ועם כל דא דפגע בה הוה נטיר לה, ולא אתאחד עמה עד דאתא בעלה, ודא איהו (שם כח יא) ויילן שם פי בא השמש, דבגיניה (שם לב לב) ויזרח לו השמש, דאיהו משה דאתא ביה בגלגולא רוחיה דמשה, ובגין דא יעקב ומשה הוה קיימי בדרגא חדא בעמודא דאמצעיתא, אבל דא בגופא ודא בנשמתא, ובגין דא לית שעתא קיימא לכל פר נש דאיהו שכינתא בלא בעלה.

ובגין דא פד דחיקת ליה שעתא לרבי פדת, ואמר אי בעית דאחרביה לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני, ואולי דנפלת מאי ואולי, אלא ואולי אי בעי קודשא בריך הוא דנפלת בשעתא דמזוני, דהא אתתיה עבדי, ואולי אי בעי בעלה דהוי קיימא מה דאיהו עבדת בלא רשותא דבעלה.

וכגוונא דא לית שעתא קיימא דאיהי שכנינתא לתהוא בר נש, אלא אם ייתי בגלגולא
 בההוא בר נש דההיא שעתא, ורזא דמלה (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש,
 ובלא בעלה אתמר (שם ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש (כמדבר א נא), והזר הקרב יומת,
 ולית מיתה אלא עניותא, והאי זר לאו בזר אחרא דמום זר, אלא זר מבעלה.

זכאה מאן דאיערע בשעתא דאתברי משית ימי בראשית, דכל נשמתא אית לה עת
 וזמן בגלגולא, כמה דאמר קהלת (קהלת ג א) לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, ודא
 שכנינתא תתאה דאיהי זמן ועדן לכל ספירה וספירה, ולכל גלגולא וגלגולא, ואיהי
 עדן ועדנין ופלג עידן, עידן דכל עדנין שפיר, מאי ופלג עידן, אלא כגון פלג המנחה,
 בשמאלא אתפלגת לדינא, ובימינא לרחמי, בעמודא דאמצעייתא אשתלימת, וכד
 אתפליגת בימינא ושמאלא אתמר בה לאסתר (אסתר ה ג) מה בקשתך עד חצי המלכות
 ותעש, ואיהו כ"ח יהו"ה, פלגו דילה יד ימין, ופלגו דילה יד שמאל, ולקבל תרונתיהו
 אדפר קהלת בה כ"ח זמנין עת. (דף קא ע"ב) הדא הוא דכתיב (קהלת ג ב) עת ללדת ועת
 למות עת לטעת וכו', ואינון י"ד י"ה יד ימינא רחמי, ללדת לטעת לרפוא לבנות לשחוק
 לרקוד כנוס אבנים לחבוק לבקש לשמור לתפור לדבר לאהוב שלום. יד שמאלא דינא
 למדן, למות לעקור להרוג לפרוץ לבפות ספוד להשליך אבנים לרחוק לאפד להשליך
 לקרוע לחשות לשנוא מלחמה, יד ימינא איהי פשוטה לקבל נשבים, דכתיב (שמות יד
 ח) ובני ישראל יוצאים ביד רמה, (שם טו ו) ימינה יהו"ה נאדרי בפח, יד ימינא רחמי. יד
 שמאלא דינא, דכתיב (שם ט ג) הנה יד יהו"ה הויה, (דברים ב טו) יד יהו"ה היתה בם להקם.

ובגין דא אית עת רצון ואתמר בה (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש, ואית עת דינא דאתמר
 בה (שם ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש, ובגין דא אינון כ"ח יומי דסיחרא, י"ד יומין איהי שלימתא,
 וי"ד חסרה, ומאן דאתייליד ביומי שלימותא איהו שלים בבנין פחיי ובעותרא במזוני בהדוה
 בשלוח בבנינא, בכל י"ד עתות טב. ומאן דאתייליד בזמנא דאיהי חסרה, בכל י"ד יומין אלין
 איהו חסר בכלחו, איהו עניא מספנא בלא מזוני ובלא חיי. ומאן דאתייליד באמצעייתא יהא בנינו.

וכל דא מאן גרים דאתייליד ברישא או בסופא או באמצעייתא, דא גלגול דיליה
 דמחייב ליה, (ומאן גרם דא דאתייליד תמן בגין דמגליה גרים דאתחייב מלעילא) קדם דאתייליד לעלמא,
 ובגין דא אמר לרפי פדת דאי בעי דאחריב לעלמא וכו', (ומאן דאתייליד בחסרונא דסיחרא
 בכל י"ד יומין איהו חסר דמגליה גרים ולהאי בר נש קשין לו מזונותיו פקריעת ים סוף), (ג"א אפשר דנפלת בשעתא
 דמזונא, דלהאי בר נש דאתייליד בי"ד שמאלא קשין מזונותיו פקריעת ים סוף, דמזונא דנשמתא אורייתא, מזונא
 דגופא נהמא, בין בהאי ובין בהאי קשין מזונותיו), בגין דאינון מסטרא דינא דאתברי בדינא

דאיהו אדנ"י, ומאן דאתברי ברחמי דאיהו יהו"ה, לאו אינון קשין מזונותיו, ומזונא דנשמתא אורייתא, מזונא דגופא נהמא מחמשת המינין.

ומאן דאיהו מסטרא דאדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אתמר ביה (בראשית א כו) וירדו בדגת הים וכו', בכלא שליט כמה דאתברי בשמיא ובארעא ובמא, ועליה אתמר (קהלת ג טו) מה שיהיה כבר הוא, מה שיהיה קדם הייתי להאי עלמא, כמה דאת אמר (שם א ט) אין כל חדש תחת השמש, כבר הוא מחוייב למיהוי בהאי עלמא, כמה דאת אמר (ירמיה א ה) בטרום אצרה בבטן ידעתי, ואשר להיות כבר היה (קהלת ג טו), ואשר איהו למיהוי בהאי עלמא, כבר הוא מחוייב למיהוי קדם הייתי לעלמא הכא בגלגולא.

והאלהים יבקש את נרדף (שם), זה הכל דאיהו נרדף מקין, וקם קין וקטל ליה, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ח) ויקם קין אל הכל אחיו ויהרגהו, ויקם ודאי, דהוה הכל עליה, וקם קין ויהרגהו, קין אתקרי על שם דקני על אחוה, בגין דחזא יקריה ותוקפיה לעילא, דקרבניה אסתלק לאתר דעתיק יומין, דאתמר ביה (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב וכו', וקרבניה הוה מבכורות צאנו, ואתקבל ליה ברעוא.

אמר ליה, אם פן דקרבנא דיליה אתקבל, אמאי אתייהיב חילא לקין למקטליה, (בגין דא יש הכל אשר נעשה על הארץ וגומר (קהלת ח יד) אמאי), אמר ליה הכא ודאי רזא עלאה, דאיהו הוה דרגא דעין תדעת טוב ורע דחאב ביה, ובמה דחאב ביה קביל ענשיה בהאי עלמא, ובמהו קרבנא דאתקביל מניה אשתזיב מענשא דהוה עלמא, דתרי ענשי הוה מחוייב חד לעילא וחד לתתא, הדא הוא דכתיב (בראשית כ"ב) כי ביום אכלה ממנו מות תמות. אמר ליה, והא אדם הוה דחאב בהאי אילנא, אמר ליה עובדא דאבוה הוה ליה ומת, אמר ליה כי ביום אכלה ממנו פתיב, אמר ליה בהוה יום הציץ ומת.

אמר רבי שמעון בגין דא פתיב (קהלת ח יד) יש הכל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שפגיע אליהם כמעשה הרשעים וגומר, והכא אתרמיז צדיק ורע לו רשע וטוב לו, צדיק ורע לו הכא אתרמיז, יש צדיקים שפגיע אליהם כמעשה הרשעים, ודא רזא דצדיק דאערע ליה כמעשה הרשעים, לאו דאיהו רשע ולא פן רשע אלא כמעשה הרשעים דחב בעובדא דחייביא, דאינון סמא"ל ונחש, אירע ליה עובדא דלהון, והאי איהו רזא פוקד עון אבות על בנים (שמות כ ה), בגין דמעשה אבותיהם בידיהם, דא גרים להכל מיתה, ומת בלא בן, ובגין דא אזיל בגלגולא, שייך דמשה איהו ש"ת מתמן רווח שייך (ס"א ש"ת), הדא הוא דכתיב (בראשית ד כה) פי שת לי אלהים זרע אחר תחת הכל פי הרגו קין, תחת הכל ודאי, דהכל רכיב עליה, ואתעביד שת הרפכה ליה, ואיהי סיומא דאלפא ביתא, ובגין דא תחת הכל.